

Nyhet

Nu tar Sverige över som ordförandeland
i EU

Leder

Norden, Nato och närmiljön

Nyhet

Karen Ellemann ny generalsekreterare i
NMR

Nyhet

Hvordan inkludere flere på det nordiske
arbeidsmarkedet?

29. November 2022

Tema: Mot ett nytt Helsingforsavtal?

Nyhetsbrev fra Arbeidsliv i Norden 9/2022

Finansiert
av Nordisk
ministerråd

ARBEIDSLIV I NORDEN

Arbeidsforskningsinstituttet
OsloMet - storbyuniversitetet
Postboks 4 St. Olavs plass, 0130 Oslo

UTGIVER

Arbeidsforskningsinstituttet
På oppdrag fra Nordisk ministerråd
Nordisk ministerråd er ikke ansvarlig for
innholdet i artiklene

ANSVARLIG REDAKTØR

Björn Lindahl

EMAIL

ainredaksjon@gmail.com

WEB

www.arbeidslivinorden.org

Nyhetsbrevet utgis i en e-postutgave,
som kan bestilles gratis fra
www.arbeidslivinorden.org

ISSN 0809-9456 tildelt: Arbeidsliv i
Norden (online)

Innhold

Norden, Nato og nærmiljøen	3
Nordiskt samarbeite mellom det vardagliga och ödesmåttade.....	5
27 år sedan sist: Dags att revidera Helsingforsavtalet?	8
Hur unikt är Nordiska Rådet?	11
Arbetsministrarna ser på kollektivavtalens ställning i Norden	13
Nu tar Sverige över som ordförandeland i EU	16
Hvordan inkludere flere på det nordiske arbeidsmarkedet?	19
Karen Ellemann ny generalsekretærare i NMR.....	22

Norden, Nato och närmiljön

Nordiska rådet fyller 70 år, vilket förstås markerades under årets session i Helsingfors. Som Erkki Tuomioja, presidenten för rådet påpekade, samarbetade parlamentarikerna i tjugio år innan ministrarna kom på banan. I det här numret ser vi närmare på det nordiska samarbetet.

LEDER

29.11.2022

AV BJÖRN LINDAHL, CHEFREDAKTÖR

Röster höjs för att det är dags för att revidera Helsingforsavtalet, som undertecknades av de nordiska statsministrarna den 23 mars 1972, och som skapade Nordisk ministerråd. Även om avtalet reviderats åtta gånger är det 27 år sedan sist.

Avtalet har kallats för Nordens grundlag, men det innehåller alltför många ”bör” och allt för få ”skall”. Avtalet bör bli mer förpliktande om det skall fylla sin tilltänkta funktion, skrev Henrik Wilén, ordförande för Föreningen Norden i Finland, i ett debattinlägg tidigare i år.

Eller, som Bertel Haarder, som var president för Nordiska rådet 2021, formulerar det:

- Vi vill bryta konsensusprincipen, så att det inte är den som vill göra minst, som bestämmer mest.

Nu blir det norske Jorodd Asphjell som tar över presidentskapet i Nordiska rådet och som får föra frågan vidare. Han är från den socialdemokratiska gruppen och säger att han vill förstärka det nordiska samarbetet i en tid av kriser. Efter en pandemi som drabbade alla delar av samhället, blev det krig i Europa.

- Det norska presidentskapsprogrammet kommer att ha nordisk krisberedskap högt på dagordningen. Våra erfarenheter från hanteringen av pandemin ska användas för att förstärka samarbetet om beredskapen i de nordiska länderna. Med Finland och Sverige i Nato kommer det nordiska försvarssamarbetet också bli tätare, säger Jorodd Asphjell.

Nästa år är det samtidigt Island som tar över som ordförande i Nordiska ministerrådet. Programmet för ministerrådet har titeln ”Norden – en kraft för fred”.

- Konsekvenserna av Rysslands invasion av Ukraina märks i hela Europa och andra områden. Säkerhetssituationen generellt i Väst har ändrat sig fullständigt. Under sådana omständigheter är de nordiska ländernas solidaritet och samarbete extremt viktigt, heter det i programmet.

På Nordisk ministerråd blir det en ny person som ska koordinera det nordiska samarbetet. Karen Ellemann blir från 1 januari ny generalsekreterare. Hon är en rutinerad dansk politiker, och har varit minister för flera departement.

Men vad konkret består det nordiska samarbetet av? Det är inte alltid att parlamentarikerna och ministrarna vandrar i takt. Som ofta påpekas kan parlamentarikerna bara ge rekommendationer till regeringarna när de möts under en huvudsession och en temasession varje år. Det Nordiska ministerrådet är å andra sidan inte så samlat som namnet kan ge sken av. Det är inte ett utan flera ministerråd. Det är idag 11 konstellationer av ministrar samt den grupp som består av de nordiska samarbetsministrarna.

Innan ministrarna möts förbereds detta av ämbetsmannagrupper som förstärks med representanter från olika myndigheter. Inom ämbetsmannakommittén för arbetsliv, finns det till exempel representanter både för arbetsförmedlingar och arbetsmiljömyndigheter.

Arbetsministrarna har en del av Ministerrådets totala budget på ungefär en miljard danska kronor. En del går till nordiska institutioner som Nordjobb och NIVA, en del går till att vara arrangör eller medarrangör av konferenser och en del går till forskning.

Vi rapporterar från den konferens som det norska ordförandeskapet i Ministerrådet arrangerade i Oslo den 15 november, där ett av huvudbudskapen var att om alla nordiska lär av varandras succéer, så kan 700 000 fler personer sysselsättas i Norden.

På arbetsministtermötet i Oslo den 22 november presenterade Jon Erik Dølvik från forskningsstiftelsen Fafo en genomgång av kollektivavtalens ställning i Norden och kom med ett nya tankar om hur arbetsgivarna och arbetstagarna kan stimuleras till att teckna kollektivavtal.

Det nordiska samarbetet sker alltid delvis i skuggan av det som sker i EU. För Sverige, som övertar som ordförande i EU:s ministerråd första halvåret 2023, blir det extra tydligt under den perioden. Många av gränsproblemen mellan de nordiska länderna kan bara lösas i EU, brukar det heta.

Men går det att utvidga samarbetet snabbare i en region, än för hela EU och EES-området? Vi talade med tre representanter för Benelux-samarbetet. Det är uppbyggt på samma sätt som det nordiska samarbetet och de tre länderna som ingår brukar beskrivas som Europas laboratorium. Och i alla fall på ett område har Benelux kommit längre än Norden.

Nordiskt samarbete mellan det vardagliga och ödesmättade

- Nordiska rådet handlar om de vardagliga frågorna, det som berör de nordiska invånarna, sa Erkki Tuomioja till pressen, strax innan han som rådets president öppnade den 74:e sessionen i Helsingfors den 1 november. Men aldrig tidigare har en session varit så dominerad av de stora och existentiella frågorna.

TEMA

29.11.2022

TEXT OCH FOTO: BJÖRN LINDAHL

Från Riksdagshuset i Helsingfors, är det 19 mil till den ryska gränsen. Men inuti den kubformade granitborgen med sin monumentala trappa och fjorton kolonnpelare var det ingen av de nordiska parlamentarikerna och ministrarna som del-

tog i sessionen som lät det dämpa vad de sa om den ryska invasionen av Ukraina.

Riksdagshuset i Helsingfors med statyn av Pehr Svinhufvud, som var Finlands president 1931 - 1937. När februarirevolutionen bröt ut i Ryssland 1917, blev Svinhufvud statsminister i den borgerliga samlingsregeringen som proklamerade Finlands självständighet 6 desember 1917.

Invasionen är brutal, hänsynslös, grym, olaglig, aggressiv, fullskalig och orättvis, för att referera några av de många adjektiv som användes under debatterna. Kriget i Ukraina och det kommande finska och svenska medlemskapet i Nato dominerade inte bara den utrikespolitiska debatten. Även när andra frågor togs upp, som att det bör upprättats ett eget ministerråd för infrastruktur i Norden, sades det att den nya säkerhetspolitiska situationen också påverkade hur vägar och järnvägar bör byggas.

Bortsett från en grupp ukrainare som protesterade mot Ryssland vid Mannerheimmonumentet var det inte mycket inuti det finska parlamentet som visade att det pågår ett krig i Europa. Inga beväpnade vakter står placerade inuti byggnaden, där alla dörrar är öppna för de nordiska gästerna. Dokumenten från det dagliga arbetet har lagts upp på toppen av skåp, men det är fortfarande möjligt att läsa dem – om man förstår finska.

Det hela är ett exempel på det förtroende de nordiska länderna har för varandra. För de 87 ledamöterna i Nordiska rådet, som under sina perioder hinner med att besöka de flesta nordiska parlamenten, gör det samarbetet mer konkret, ungefär som att nyheterna från ett land man nyss besökt blir mer intressanta.

Klimatförändringarna också en ödesfråga

Visst handlar samarbetet om mer vardagliga saker också, som att upprätta nordiska pilgrimsleder, men mycket kretsar också omkring en annan ödesfråga: Klimatförändringarna.

I den vision som Nordiska ministerrådet gemensamt beslutat om för de kommande åtta åren ska det nordiska samarbetet koncentrera sig om att Norden ska vara grönt, konkurrenskraftigt och socialt hållbart.

Ja, Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030.

När statsministrarna fattade beslutet om visionen dne20 augusti 2019 var inledningen mycket poetisk:

Norden är vårt hem, vår värld. Havet förbinder oss, skogar och sjöar ger oss skydd och näring, friska vindar blåser in över grönskande ängar, kobbar och skär. Vi har fjäll och fjordar, glaciärer och vulkaner, svart sand och djupa dalar. Över hela Norden, i städer och på landsbygden, strävar vi efter att leva i harmoni med naturen och skapa hållbara samhällen.

Med ett sådant blomsterspråk skulle man kunna befara att visionen blev lika luftig och substanslös. För vad betyder det egentligen att Norden ska vara den mest integrerade och hållbara regionen i världen?

Vad ligger i ordet "integrerad" och vad är egentligen en "region"? Vilka andra regioner är det som Norden ska mäta sig med? Benelux-länderna? De baltiska staterna? Är EU en region? Eller tänkte man sig mer geografiska enheter som Sydostasien, Centralamerika eller Oceanien?

Länder inte regioner

Går man in i förarbetet visar det sig att det inte är regioner som Norden ska jämföra sig med, utan tre olika grupper av länder som vardera ligger främst på de tre delmålen.

För delmålet att vara grönt är det till exempel Österrike, Frankrike, Tyskland, Italien, Schweiz, Storbritannien och Nya Zeeland som Norden ska jämföra sig med.

De tre första länderna är med som referensgrupp i alla de tre delmålen. Dessutom är Nederländerna, Belgien, Tjeckien, Estland och Kanada med i en eller två av de återstående referensgrupperna.

Sammanlagt 45 indikatorer, 15 för var och ett av de tre delmålen, har valts för att se om utvecklingen går åt rätt håll. De flesta indikatorerna har en nedre och en övre gräns och delas in i fyra färger, grönt, gult, orange och rött för att översiktligt kunna se hur det står till. En pil visar dessutom om utvecklingen går åt rätt eller fel håll.

Det är ingen tvekan om att det är ambitiösa mål – som när de antogs bara i liten grad hade fått färgen grön.

Så här ser utgångsläget det ut för de 15 miljöindikatorerna:

Klimaindsats	Udslip af drivhusgasser	Udslip af forbrugsbaserede drivhusgasser	Det arktiske isdækkets udbredelse
	● →	● ↗	● ↓
Bæredygtig energi	Vedvarende energi	Energiintensitet	Drivhusgasintensitet
	● ↑	● ↗	● ↗
Ansvarligt forbrug og produktion	Materielt fodaftryk	Genanvendelse af kommunalt affald	Miljømærkning
	● ↓	● ↑	● ↗
Livet på land	Beskyttede naturområder	Økologisk landbrug	Almindelige fugle i landbrugslandet
	● →	● ↑	● ↓
Livet i havet	Beskyttede havområder	Overgødsning af Østersøen	Fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet
	● ↗	● ↗	● ↓

Du hittar alla indikatorerna här:

Som syns är det bara ett område som Norden ligger främst på och där det också är en positiv utveckling. Det är för återanvändning av kommunalt avfall. Även "vanliga fåglar på jordbruksmark" får godkänt, men där är utvecklingen negativ.

Med en budget på runt en miljard danska kronor för det nordiska samarbetet är det inga underverk som kan göras. Det handlar istället om att samarbetet blir en sporre att uppnå målen tillsammans, men där åtgärderna finansieras över de enskilda ländernas budgetar.

Inte minst på den internationella arenan kan Norden uppträda med gemensamma ståndpunkter och framstå som en föregångsregion. Men till sist handlar det om det vardagliga, och lokala initiativ, som det projekt som i år hedrades med det nordiska miljöpriset: Skapandet av våtmarker i Mariehamn på Åland.

Johanna Mangström och Ulf Simelin tar emot Nordiska rådets miljöpris för projektet att skapa en våtmark i Mariehamn.

Miljösamordnaren Ulf Simelin och landskapsarkitekten Johanna Mangström tog stolta emot priset i Finlandiahuset:

- Det unika med projektet är att med fem minuter med cykeln så är man ute i våtmarken. Där kan man se vad ett ekosystem är, säger Ulf Simelin.

Bryggor hart byggst ut i vattnet så att man kan ta del av de olika stadierna i våtmarken under årstiderna. Skolelever kan gå ut och analysera och titta.

- När vi släppte ut gäddyngel var barn med och hjälpte till. Det handlar om att att få ett engagemang i nästa generation. Kunskapen om naturen man får är så lättillgänglig. Vi har verkligen ansträngt oss för att arbeta mycket med skyltningen där, så att det ska bli tydligt vad man ska titta efter. Det som också uppskattas av Mariehamnarna är att det är vackert. Så enkla är folk! Dom tycker om när det är vackert, säger Johanna Mangström.

27 år sedan sist: Dags att revidera Helsingforsavtalet?

Nordiska rådet beslöt under sitt möte i Helsingfors i början av november att de nordiska regeringarna bör inleda en ”gemensam diskussion med Nordiska rådet om hur de nordiska länderna i större utsträckning kan åta sig att förankra det nordiska samarbetet.” I klartext betyder det: att skriva om Helsingforsavtalet.

TEMA

29.11.2022

TEXT BJÖRN LINDAHL, FOTO: JOHANNES JANSSON/NORDEN.ORG

Helsingforsavtalet fyller i år 60 år och datumet det undertecknades, 23 mars 1962, har utropats till Nordens dag. Avtalet är förvånansvärt kort, men var banbrytande när det kom.

- Men nu har hela vår utrikes och säkerhetspolitiska miljö ändrats, bland annat genom att Finland och Sverige har ansökt om medlemskap i Nato. Det är paradoxalt att Nordiska rådets arbete, som det är organiserat nu, inte tar hänsyn till att utrikes- och försvarspolitiken blivit centralt för samarbetet, sa Bertel Haarder, i den försvarspolitiska debatten.

Han har fram till och med denna session lett den liberala gruppen i Nordiska råd, han var Nordiska rådets president 2021 och har haft fler ministerposter i Danmark än någon annan politiker. Haarder avslutade sitt inlägg :

- Helsingforsavtalet har ändrats åtta gånger tidigare. Om det inte ändras nu, då vet jag inte när vi skulle behöva göra det.

Helsingforsavtalet innebär bland annat:

- Passfrihet i Norden
- En gemensam arbetsmarknad

- De nordiska medborgarna ska behandlas lika bra som det egna landets medborgare
- Lagar och regler i Norden ska samordnas.

Samtidigt är det mycket som inte finns med i avtalet – som allt det digitaliseringen har fört med sig och det nya säkerhetspolitiska samarbetet. De fina orden om gränslöst samarbete fick sig dessutom en rejäl törn under coronapandemin, då många nordbor inte kunde arbeta i, handla eller besöka sina fritidshus och släktingar i grannlandet.

Vem tar initiativet?

Men hur skulle en revidering av Helsingforsavtalet ske rent konkret? Vem tar initiativet? Vi ställde frågan till de tre utrikesministrarna från Finland, Norge och Sverige.

Stämningen var god när de nordiska utrikesministrarna möttes i Helsingfors. Här är det Tobias Billström från Sverige, Anniken Huitfeldt från Norge och Pekka Haavisto från Finland som möter pressen. Foto: Björn Lindahl.

- Om avtalet ska ändras, så måste det ske här i Helsingfors, skämtade den norska utrikesminister Anniken Huitfeldt.

Hennes finske kollega Pekka Haavisto var lite mer försiktig.

- Vi är ännu inte inne i de tekniska detaljerna hur avtalet skulle kunna skrivas om. Det är ju förstås något som det Nordiska rådet måste ge oss sina råd för hur det ska gå till. Men under utrikesministtermötet här i Helsingfors talade vi om säkerhetspolitiken i Norden. Tidigare i historien har det varit ett ämne som på grund av den finska situationen inte kunde tas upp, sa Pekka Haavisto, på Arbetsliv i Nordens fråga.

Lite senare ställer vi frågan till Bertel Haarder.

- Det måste vara statsministrarna som initiativet kommer ifrån, antingen Jonas Gahr Støre eftersom Norge är ordförandeland i ministerrådet fram till årsskiftet. Eller den isländska statsministern som efterföljer honom 2023, svarar han.

- Vad sker så? Vem utarbetar ett förslag på vilka ändringar som bör göras?

- Man kan välja en tidigare statsminister eller också kan man ge uppdraget gemensamt till de utrikespolitiska instituten i de nordiska länderna.

Ett namn pekar ut sig som det naturliga: Natos generalsekreterare och tidigare norsk statsminister Jens Stoltenberg. Under den utrikespolitiska debatten tog flera till orda för att det bör göras en Stoltenberg 2-rapport.

I pappans fotspår?

Det var Jens far, Thorvald Stoltenberg, som skrev rapporten som handlade om hur de nordiska länderna kunde förstärka sitt säkerhets- och utrikespolitiska samarbete och som presenterades 2009. Den anses som en av de mest vällyckade rapporterna i det nordiska samarbetets historia. Stoltenberg 2 kunde innebära att Jens följer sin far, som dog 2018.

- Jag har lanserat hans namn för de nordiska utrikesministrarna. Och det var ingen som reagerade negativt, säger Bertel Haarder.

Det är emellertid olika entusiasm för att skriva om Helsingforsavtalet i de nordiska länderna.

- Det är de tre självstyrande områdenas representanter som talar mest entusiastisk om att skriva om Helsingforsavtalet, säger en av parlamentsledamöterna som vi talar med på en sammankomst på en av de nordiska ambassaderna – där det hör till reglerna att inget citeras direkt.

Vid ett annat tillfälle tar vi upp frågan med en central person på Nordiska ministerrådet som förklarar:

- Regeringarna är lite oroliga för vad det här kan leda till. Blir det som att öppna en Pandoras ask?

Referensen till den grekiska mytologin, där kvinnan Pandora får en ask av Zeus som hon inte får öppna verkar dramatisk. Som bekant visade det sig att asken innehöll en mängd olyckor och sjukdomar som flög ut över världen.

Men speciellt för Danmark, med sina två självstyrande områden Grönland och Färöarna, och för Finland med Åland, kan det bli en komplicerad process om dessa kommer med krav om att bli fullvärdiga medlemmar av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Om det blir en revidering kommer det säkert också förslag om att Nordiska rådets makt bör ökas. Idag kan rådet bara ge rekommendationer till regeringarna.

- I Helsingforsavtalet har de nordiska länderna förpliktat sig att stärka och utveckla samarbetet på de flesta samhällsområden, till exempel rättsligt samarbete, kulturellt samarbete, socialt samarbete och ekonomiskt samarbete, och icke minst att behandla övriga nordbor som sina egna medborgare. Men avtalet innehåller alltför många "bör" och allt för få "skall". Avtalet bör bli mer förpliktande om det skall fylla sin tilltänkta funktion, skrev Henrik Wilén, ordförande för Föreningen Norden i Finland, i ett debattinlägg på Nordens dag i år.

Eller, som Bertel Haarder formulerade det:

- Vi vill bryta konsensusprincipen, så att det inte är den som vill göra minst, som bestämmer mest.

Hur unikt är Nordiska Rådet?

Hur unikt är det nordiska samarbetet med Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet? I europeiskt sammanhang är de närmaste parallellerna Beneluxunionen och Beneluxparlamentet, som i alla fall på ett område drivit samarbetet längre. Men medan medborgarna i Norden också kallar sig för nordbor är det ingen som kallar sig beneluxianer.

TEMA

29.11.2022

TEXT OCH FOTO: BJÖRN LINDAHL

- Nej, det är det inte skrattar, Patricia Creutz. Hon är president för Beneluxparlamentet och deltar på Nordiska rådets session i Helsingfors, tillsammans med Christine Bogaert och Jef van den Bergh.

- Men vi fungerar på många sätt likadant som det nordiska samarbetet. Bara att vi möts oftare, eftersom vi ligger så nära varandra och samarbetet alltid sker i Bryssel. Vi har utskottsmöten 8-10 gånger per år och vi har tre parlamentariska sessioner per år, säger hon.

- Även om Beneluxunionen kan jämföras med Nordiska ministerrådet och Beneluxparlamentet med Nordiska rådet, är vår administration mycket mindre, den består bara av tre personer som arbetar heltid för Beneluxparlamentet.

I Nordisk rådet talas det ofta, kanske för ofta, om att de nordiska länderna är föregångsländer.

- Det kan stämma när vi talar om miljö, förnybar energi osv. Men det finns också områden där vi har kommit längre, säger Christine Bogaert, som är generalsekreterare i Beneluxparlamentet.

Patricia Creutz, president i Benelux-parlamentet, talar till Nordiska rådet. Foto: Johannes Jansson/norden.org.

- När det som idag är EU bildades var Benelux det enda regionala samarbetet som nämnades. I paragraf 350 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, slås det fast att Beneluxländerna kan gå längre i samarbetet än vad EU gör, om de önskar det, säger Patricia Creutz.

Ett sådant område är godkännandet av utbildningar. Benelux har beslutat att ett diplom från ett universitet eller högskola i ett land omedelbart gäller även i de andra.

- Nu kanske du frågar om det inte är det som Bologna-processen ska se till? säger Christine Bogaert och svarar själv med att vaja fram och tillbaka med fingret.

- Nej, nej, nej, det fungerar inte.

- Bologna-processen är det vi på *deutsch* kallar för *papier-tiger*.

Även inom det nordiska samarbetet har det varit ett mål sedan Helsingforsavtalet 1962. Men det finns fortfarande yrken och utbildningar där det inte är fallet.

Inom Benelux infördes det gemensamma godkännandet av diplom 2015. Baltiska parlamentariker blev nyfikna på vad det innebar och 2019 presenterade Patricia Creutz och andra avtalet under baltiska rådets session i Tartu i Estland.

- Reaktionen blev wow! "det här handlar om tillit, inte sant"? säger Patricia Creutz.

- Ja, svarade vi.

Det hade uppenbart de baltiska länderna till varandra, för samma år fattade de ett liknande beslut om att erkänna varandras diplom.

- Inte nog med det, i år gjorde vi också ett avtal så att alla diplom i Benelux godkänns i de baltiska länderna och omvänt, säger Christine Bogaert.

- Det visar hur Beneluxsamarbetet har ett mervärde, säger Jef Van den Bergh, som är en belgisk parlamentsledamot.

- Därför kallas också Benelux ibland för "Europas laboratorium". Det är enklare att börja med tre länder än alla 27 på en gång säger han, säger han.

Medan sessionerna i Beneluxparlamentet påminner om Nordiska rådets är motsvarigheten till ministerrådet mer koncentrerat om utrikesministrar i de tre länderna.

- Statsministrarna och utrikesministrarna i Benelux möts alltid innan EU:s möten och samordnar sig – eller låter bli om det visar sig att det är ett land som inte är enigt, säger Patricia Creutz.

I år är det Luxemburg som är ordförande för ministerrådet inom Beneluxunionen.

- Det är Monsieur Jean Asselborn som är den som leder samarbetet och som kallar in till ministermöten. När vi har tematiska sessioner, som i vår när vi diskuterade översvämningarna som drabbade stora delar av Europa i fjol, kallas förstas de berörda ministrarna in, säger Christine Bogaert.

Om ni ser in i framtiden – kommer Beneluxsamarbetet finnas om 50 år eller har EU då hunnit ikapp och övertagit helt?

- Jag kan ge dig ett exempel, eftersom jag också är representant för en mindre region, som omfattar de tysktalande i Belgien. Vi har inte varit en del av Belgien så länge och vi hörde en gång i tiden till Tyskland. Folk frågar mig om vad som skulle ske om min region blev självständig, skulle vi gå mot Frankrike eller Tyskland? säger Patricia Creutz, som också är parlamentsledamot i Den tyskspråkiga gemenskapens parlament i Belgien.

- Men det är inte det som det interparlamentariska samarbetet handlar om, för vi tillhör också en större region, La grande region, som består av Lorraine och Moselle i Frankrike, Rheinland –Pfalz i Tyskland, Wallonia i Belgien och Luxembourg m fl. Det är viktigt för invånarna i alla dessa regioner att det går att leva så gränsöverskridande som möjligt, säger hon.

- Det är det som är realiteten för folk som bor här och eftersom Benelux består av tre små länder måste vi fortsätta att samarbeta.

Arbetsministrarna ser på kollektivavtalens ställning i Norden

- De nordiska regeringarna bör kanske se på om det bör införas ett nytt stöd där arbetsgivare som har kollektivavtal kan få ett skatteavdrag, till exempel en lägre arbetsgivaravgift för sina anställda. Det sa Fafo-forskaren Jon Erik Dølvik när han la fram en rapport om kollektivavtalen i Norden på det nordiska arbetsministermötet.

TEMA

29.11.2022

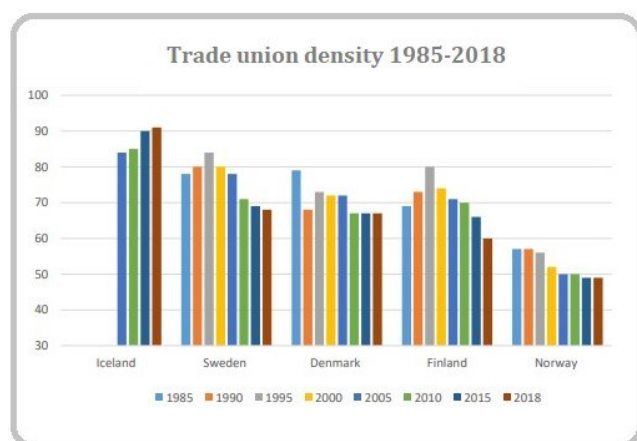
TEXT: BJÖRN LINDAHL, FOTO: SIMEN GALD/AID

Hittills har de stödåtgärder som funnits mest handlat om att de individuella arbetstagarna och verksamheterna har kunnat få skatteavdrag för medlemsavgiften i flera länder, eller i form av politiska beslut om att kollektivavtal kan allmängiltigförklaras, så att de gäller för alla verksamheter i en sektor.

Det var under de nordiska arbetsministrarnas möte i Oslo den 22 november som Fafo-rapporten var en av de frågor som diskuterades. Genomgången har beställts av det norska Arbets- och inkluderingsdepartementet, med stöd från Nordiska ministerrådet. Rapporten beskriver de stora skillnader som finns mellan kollektivavtalssystemen i Norden, både i täckningsgraden och vilka regler och traditioner som gäller.

I en internationell jämförelse har kollektivavtalen i alla de nordiska länderna en hög täckningsgrad.

Men inom Norden varierar täckningsgraden från 92 procent i Island i den privata sektorn, följt av Sverige med 83 procent, Danmark med 73 procent och Finland 65 procent. Norge ligger lägst med 46 procent. Tar man med de arbetstagare som täcks genom allmängiltigförklaring i Finland, kommer landet upp på nästan samma nivå som Sverige, 84 procent, medan andelen i Norge ökar till 57 procent.

Utvecklingen av organisationsgraden i Norden 1985 - 2018. Källa: Nergaard 2018, OECD 2019

Den fackliga organisationsgraden är en av de faktorer som påverkar täckningsgraden, liksom hur stor del av arbetstagarerna som är organiserade. Organisationsgraden bland arbetstagarerna har minskat med 21 procentenheter i Finland sedan 1985; med 18 procentenheter i Sverige, 15 procentenheter i Danmark och 5 procentenheter i Norge, vilket gjort att de nordiska länderna hamnat på ungefär samma nivå, 50 - 65 procent – även det högt i en internationell jämförelse. Försvagningen har framför allt skett bland arbetarna, medan tjänstemännen och akademikerna har upprätthållit sin organisationsgrad.

- Det betyder att en ökande andel av utsatta arbetstagare hamnar utanför det skydd som den nordiska modellen ger, med sina kollektivavtal och höga organisationsgrad. Förutom att ojämlikheten ökar bland arbetstagarerna, så innebär fler verksamheter med låga löner och utan kollektivavtal ett hot mot de seriösa företagen, säger Jon Erik Dølvik.

Vad förklarar skillnaderna?

Men vad är det som förklarar de olikheter som finns och vad kan göras för att öka täckningen av kollektivavtal i den privata sektorn?

En uppenbar skillnad är att arbetslöshetsersättningen i Norge och Island inte är knuten till medlemskapet i en fackförening, utan är en rättighet som staten garanterar.

En annan skillnad är att det i Norge finns en undre gräns som innebär att minst tio procent av de anställda i organiserade verksamheter ska vara fackligt organiserade för att det ska kunna kräva att deras förbunds kollektivavtal ska aktiveras.

Den höga kollektivavtaltäckningen i Sverige påverkas å andra sidan av att verksamheterna måste följa sitt förbunds avtal, men att de har stor frihet i att förhandla fram ändringar i lagstiftningen, så att vissa regler inte gäller.

Vad kan göras?

Vad har då staten för redskap som kan användas för att öka täckningsgraden för kollektivavtal?

Ett sätt är att kräva att verksamheter som lägger in anbud på olika offentliga kontrakt följer kollektivavtalen eller på andra sätt har kvalificerad arbetskraft och ordning och reda.

Ett annat är statliga kompetenshöjningsbidrag som förbehålls verksamheter med kollektivavtal.

Dessutom kan de länder som använder sig av allmängiltigförklaring sänka tröskeln för det. Länder som inte ger parterna rätt att förhandla bort delar av lagstiftningen kan göra det.

- Men ett sätt som mig veterligen inte använts ännu i Norden är att ge verksamheter och arbetstagare med kollektivavtal skattelättnader, till exempel genom att arbetsgivaravgiften minskas, säger Jon Erik Dølvik.

- Det kunde också vara ett sätt att begränsa så kallade alternativa fackföreningar, som erbjuder försäkringar men som inte förhandlar fram kollektivavtal. I Danmark står den sortens alternativa fackföreningar för 12-13 procent av de organiserade arbetstagarerna, påpekade Dølvik till Arbejdsliv i Norden, efter presentationen på ministermötet.

Regeringarna måste tänka brett

Han säger att det är viktigt att regeringarna tänker brett om de vill öka kollektivavtalens roll på arbetsmarknaden och att satsa både sådant som kan öka den fackliga organisationsgraden och på hur verksamheterna kan regleras och stödjask.

- Genom att ge skattefördelar för arbetsgivarerna skulle det också kunna göra att de ökar andelen av anställda inom företaget, i stället för att ty till outsourcing av arbetsuppgifter. Det kan också vara ett incitament till att teckna kollektivavtal för grupper som inte har det, säger Dølvik.

De nordiska arbetsministrarna fick också en rapport för hur det går med en utredning som OECD gör om hur coronapandemin påverkade arbetsmarknaden i Norden. Resultatet av den kommer att presenteras i mars i Reykjavik, efter att Island har tagit över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Det var egentligen Sveriges tur att vara ordförande-land, men eftersom Sverige under det första halvåret 2023 kommer att ta över ordförandeskapet i EU:s ministerråd, er-

bjöd sig Island att ta över ett år tidigare än vad de annars skulle haft det.

Islands ordförandeskap

Landet har presenterat sitt program för ordförandeskapet i ministerrådet flera gånger men gjorde också en egen presentation för arbetsministrarna.

Programmet kan laddas ned på norden.org.

- Under ordförandeskapet kommer vi att fokusera på ett nära samarbete i Norden om klimatområdet, inte minst inom energiomställning och en rättvis grön anpassning, bland annat på arbetsmarknaden. Dessutom kommer vi fortsätta att gå framåt mot ökad digitalisering och arbeta för att göra elektroniska tjänster blir mer användarvänliga för de människor som har svårt att förhålla sig till den nya tekniken, skriver statsminister Katrin Jakobsdóttir och samarbetsministern Guðmundur Ingi Guðbrandsson, inledningsvis i programmet.

Bägge ministrarna är kända för sitt engagemang i jämställdhetsfrågor. I programmet står det:

”De nordiska länderna har lagt stor vikt på att göra slut på löneskillnaderna mellan könen. Ändå kan löneskillnader fortfarande observeras i regionen, som inte kan förklaras av annat än kön. Det finns mycket som tyder på att den kompetens som krävs i traditionella kvinnojobb har underskattats i förhållande till lönen. Under Islands ordförandeskap kommer vi därför att fokusera på värderingen av jobb och den könsuppdelade arbetsmarknaden i de nordiska länderna.”

Nu tar Sverige över som ordförandeland i EU

Den 1 januari 2023 och ett halvår framåt tar Sverige över ordförandeskapet i EU:s ministerråd. Ordförandeskapet innebär att se till alla medlemsländers intresse och lotsa iland de frågor som ligger på ministerrådets bord, bland annat stora beslut i frågor om migration, klimat och EU:s utvidgning.

NYHET

28.11.2022

TEXT: GUNHILD WALLIN FOTO: EUROPEISKA UNIONEN

Sveriges regering tar över ordförandeskapet i EU:s ministerråd i en tid med stora utmaningar. Kriget i Ukraina pågår med oförminskad styrka och brutalitet, bristen på energi drabbar hela Europa och inflationen påverkar medlemsländernas ekonomi och arbetsmarknad. Men EU bildades ur ruinerna av andra världskriget och kriserna har allt sedan starten format EU, sa statminister Ulf Kristersson, när han presenterade regeringens prioriteringar i EU-arbetet vid den EU-politiska partiledardebatten den 16 november.

- Nu är det ett nytt blodigt krig i Europa och en europeisk energikris i krigets spår. Krishantering är en nödvändig kärnkompetens, men den långa sikten är lika viktig nu som den var före invasionen. Vi måste alltså klara av att hålla inte

bara två – utan flera – tankar i huvudet samtidigt, sa Ulf Kristersson.

Ulf Kristersson träffade EU:s ministerråds president Charles Michel redan på sin tredje dag som Sveriges statsminister.

Regeringens prioriteringar, eller ” samtidiga europeiska ödesfrågor”, som Ulf Kristersson uttryckte det är: Europas inte och yttre säkerhet, klimatomställningen och Europas konkurrenskraft. Det fjärde området är att vårda EU:s värderingsgemenskap, som vilar på rättsstatens och individens fri- och rättigheter.

- Medlemsländer som inskränker mediefrihet, domstolars oberoende eller HBTQ-personers rättigheter ska möta svenskt motstånd. Sverige ska fortsätta prioritera EU:s rätt att vilkora utbetalningar av gemensamma medel med krav på att man respekterar rättsstatens principer, sa Ulf Kristersson.

Sverige är sist ut i trion

Det är tredje gången som Sverige tar över ordförandeskapet för EU:s ministerråd sedan inträdet i unionen 1995, senast var 2009. Ordförandeskapet roterar mellan alla medlemsländer, ett halvår i taget och ordförandeländerna är alltid indelade i en trio av länder, där Sverige är sist ut efter Tjeckien och tidigare Frankrike. Varje trio sätter upp långsiktiga mål tillsammans och kommer överens om hur arbetet ska driva under den kommande 18-månadersperioden. Utifrån det gemensamma programmet tar varje land fram sin speciella inriktning. Detta kommer Ulf Kristersson att presentera den 14 december.

Redan under våren togs en övergripande politisk inriktning, förankrad i dåvarande riksdag. Sedan dess har Sverige en ny regering, som består av Moderaterna (M), Kristdemokraterna (KD), och Liberalerna (L), vars regeringsmandat bygger på stöd från EU- skeptiska Sverigedemokraterna (SD), ett samarbete som regleras i det så kallade Tidöavtalet. Vilket mandat socialkonservativa och nationalistiska SD kommer att ha att påverka ordförandeskapet är ovisst, men det har höjts oroade röster eftersom flera av vårens tunga beslut i EU rör migration och klimat, där SD har starka åsikter.

Sveriges EU-minister Jessika Roswall mötte sin franska motsvarighet, Laurence Boone, minister med ansvar för

EU-frågor den 24 november, i ett av många möten med anledning av det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd. Foto: Ninni Andersson/Regeringskansliet.

Sverige, liksom Finland, har också ansökt om medlemskap i NATO, vilket är en högaktuell fråga under mandatperioden.

350 förslag ska behandlas på 2000 möten

Att vara ordförande i EU:s ministerråd innebär att leda alla möten på alla nivåer i rådet, att stå för kontinuitet i EU:s arbete i rådet och att lagstiftningsprocesserna sker korrekt. Som ordförandeland ska man också verka för att medlemsländerna samarbetar och vid behov kunna fungera som neutral medlare. Som ordförande sist i den så kallade trion betyder att det ligger många lagförslag på bordet som ska beslutas. Under ordförandeskapet kommer det att förhandlas i 350 frågor under 2000 möten i Bryssel och Luxemburg, men ungefär 150 möten från norr till söder kommer också att hållas i Sverige.

Ungefär 150 möten från norr till söder kommer att hållas i Sverige under ordförandeskapet, men de flesta möten kommer att hållas i Bryssel och Luxemburg. Bilden visar ministerrådets huvudmötesrum.

Förberedelserna inför det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd har pågått i cirka två år, långt innan det senaste regeringsskiftet. En central uppgift i förberedelsearbetet, som många personer på hela Regeringskansliet arbetat med löpande, är att hålla sig uppdaterade och försöka förutse, vilka sakfrågor som kommer att förhandlas i rådet under ordförandeskapet. De ska också ta ställning till hur långt i processen olika förhandlingar kommit och vad som kan nås under halvåret.

Viktigt i förberedelsearbetet har också varit att ringa in vilken kompetens som behövs och få fram rätt person med rätt kompetens på rätt plats. I Sverige är alla departement involverade i förberedelserna, också arbetsmarknadsdepartementet. Statsrådsberedningen samordnar arbetet med ordförandeskapet, bland annat genom interdepartementala grupper.

- Just nu mejslas de politiska prioriteringarna och arbetsprogrammet fram. Liksom det mesta i Regeringskansliet sker

det genom dialog mellan Statsrådsberedningen och departementen. Det sker många olika avstämningar. Det centrala i ordförandeskapets uppdrag är att leda arbetet i ministerrådet och handlar om att föra EU:s dagordning framåt, berättar Ulrika Hall som är ansvarig för samordningen av ordförandeskapet på arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringsskiftet har inte inneburit så stora förändringar i själva det operativa förberedelsearbetet, berättar Ulrika Hall.

- Vi förväntas hantera ordförandeskapet, oavsett politisk ledning, säger hon.

- I flera fall har vi dock behövt invänta en ny regering innan vi har kunnat stämma av inriktning, till exempel vad gäller vilka frågor som ska lyftas och betonas på den politiska dagordningen, såsom i politiska debatter. Här har regeringsskiftet spelat stor roll i att beslut har kunnat fattas, fortsätter hon.

Många av de möten som hålls är obligatoriska och handlar, som nämnts, om att föra rådets dagordning med beslut om till exempel lagstiftning framåt. I rollen som ordförande ska man vara opartisk ordförande för ministerrådet och agera i hela rådets intresse. Som ordförandeland kan man också arrangera konferenser och andra typer av möten i Sverige, för att lyfta intressanta frågor för till exempel diskussion. Det finns också viss möjlighet att påverka hur stora resurser som kan användas, till exempel för antalet möten i vissa förhandlingar, och därmed prioritera att komma framåt i några förhandlingsfrågor.

Hvordan inkludere flere på det nordiske arbeidsmarkedet?

Hvis hvert land i Norden lærte av de andre lands suksesser, kunne 700 000 flere vært i arbeid, ifølge de danske forskerne Sarah Kildahl Nielsen og Vibeke Jakobsen.

NYHET

28.11.2022

TEXT; LINE SCHEISTRØEN, FOTO: BJÖRN LINDAHL

Hvordan går det med integreringen på det nordiske arbeidsmarkedet?

-Ingen av de nordiske landene utmerker seg ved å være veldig gode på å inkludere utsatte grupper på arbeidsmarkedet, ifølge Sarah Kildahl Nielsen, prosjektleder i HBS Economics.

Alle de nordiske landene sliter mer eller litt mindre med å inkludere unge, seniorer, innvandrere, funksjonshemmede og personer med psykiske lidelser. Gruppene har gjennomgående lavere sysselsettingsgrad enn befolkningen i arbeidsfør alder i sin helhet.

Som første del av et større forskningsprosjekt finansiert av Nordisk Ministerråd, har VIVE og HBS Economics i Dan-

mark laget en analyse av de utsatte gruppene på de nordiske arbeidsmarkedene.

Prosjektleder Sarah Kildahl Nielsen fra HBS Economics og seniorforsker Vibeke Jakobsen presenterte de første resultatene under Nordisk Ministerråds konferansen 15. november i Oslo.

Tema var utenforskap i Norden, behovet for innsats for å øke arbeidsdeltakelsen, og hvilke barrierer utsatte grupper møter i det nordiske arbeidsmarkedet.

Konferansen var et samarbeid mellom Nordisk Ministerråd, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og NAV.

Gjøre som de beste

Sarah Kildahl Nielsen fra HBS Economics mener de nordiske landene har mye å lære av hverandre når det gjelder å inkludere utsatte grupper i arbeidsmarkedet.

For mens et land for eksempel har funnet gode tiltak for å få flere unge ut i arbeidslivet, lykkes et annet bedre med å inkludere flere funksjonshemmede på arbeidsmarkedet.

Poenget til de danske forskerne er at de nordiske landene må lære av og ta i bruk tiltak som fungerer. For, klarer alle landene «bare» og komme seg opp på samme sysselsettingsgrad som de beste, har forskerne regnet seg frem til at det vil kunne bety at 700 000 flere kommer i arbeid.

Det betyr i så fall at sysselsettingsgraden øker med 6 prosent for gruppen 15 – 64 år.

De siste ti årene har yrkesdeltakelsen i de nordiske landene økt med to prosentpoeng.

-Hvis alle lærer av de beste i klassen, er det et stort potensial for at sysselsettingsgraden øker betraktelig, sa Nielsen.

Sverige: Satser på utdanning

Følger vi denne tankegangen videre og bruker innvandrergruppen som eksempel, så bør altså målet til de nordiske landene være og øke sysselsettingsgraden til 79 prosent for denne gruppen. Sverige kan nemlig skilte med å ha 79 prosent av innvanderne i jobb, mens Danmark og Finland har 73 prosent og Norge 74 prosent.

Det nordiske gjennomsnittet er på 76 prosent, noe som er 9 prosent lavere enn gjennomsnittet for befolkningen i arbeidslivets alder som helhet.

Vilde Hernes ved NIBR, OsloMet, utropt ingen mester da hun stilte spørsmålet: Hvilket skandinavisk land er best til å inkludere flyktninger på arbeidsmarkedet?

Hva er det svenskene gjør, som de andre landene ikke er fullt så gode på?

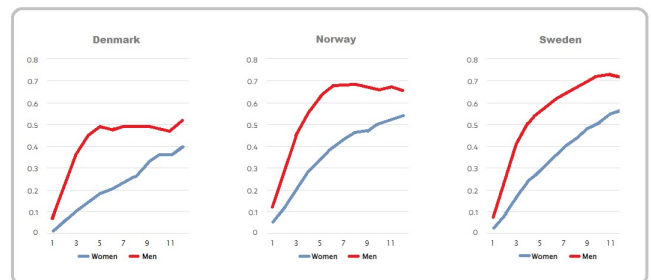
-Sverige lykkes i større grad fordi de satser mer på utdanning og er bedre på å utnytte den kompetansen flyktningene har

med seg fra hjemlandet, mener seniorforsker Vilde Hernes ved Norsk Institutt for by- og regionsforskning på OsloMet.

Sammen med svenske og danske kollegaer har Hernes forsøkt å finne ut hvilket av de tre landene som er best til å integrere flyktninger i arbeidslivet.

Forskerne har fulgt de samme flyktningene i over 10 år, først i perioden 2008-2016, så i tre år til, til og med 2019.

«I Danmark kommer flyktningene raskt ut i jobb, men på lengre sikt får flere jobb i Sverige enn i Danmark. Norge er klart best på å integrere kvinnelige flyktninger», fortalte forskerne til Arbeidsliv i Norden i 2019.

De beregnede banene for hvordan sysselsettingen utvikles i de tre skandinaviske landene viser at både menn og kvinner ligger over i Danmark og at flyktningene i Sverige kommer opp på en litt høyere nivå enn i Norge, men senere. Kilde: NIBR. Grafen er litt bearbeidet av AIN.

Hernes presenterte en del av resultatene på konferansen.

Svenskene klatrer oppover

Norge, Sverige og Danmark har omfattende integreringsprogrammer for flyktninger som kommer. Målet er det samme: Hjelp flyktninger inn i arbeidsmarkedet slik at de blir økonomisk uavhengige.

Men veien til målet er forskjellig i de skandinaviske landene. De satser på ulike integreringstiltak.

Forskernes kartlegging forteller at mens Danmark bruker mest arbeidspraksis og mindre utdanning, satser Norge mest på utdanning på grunnskolenivå og svenskene altså mest på utdanning på høyere nivå og de bruker også mest lønnstilskudd.

Det interessante er hvilke tiltak som gir best effekt? Hvilket land er det som får flest flyktninger i arbeid?

Ifølge Hernes er det vanskelig å kåre en skandinavisk mester. Alle landene har en del og lære av hverandre.

Det de ser er at Norge oppnår bedre resultater etter tre-fire år, men mens danskene henger etter hele tiden, tar Sverige etter hvert innpå Norge.

- Etter 10 år er Sverige på norsk nivå og landene har tilnærmet lik andel innvandrere som deltar i arbeidslivet, fortalte Hernes.

Utdanningstiltak for flyktninger synes å ha liten effekt på arbeidsdeltagelse på kort sikt. På lang sikt derimot, har utdanningstiltak stor betydning for deltagelse i yrkeslivet.

De ser at i Sverige har flyktningene jevnt over større sannsynlighet for å videreutdanne seg. Det igjen gir høyere deltagelse i arbeidslivet, og flyktningene ligger høyere på lønnsstatistikken.

Når investere?

Alt tyder med andre ord på at investering i utdanning er viktig for at flyktningene kommer i jobb i sitt nye hjemland.

Spørsmålet er imidlertid på hvilket tidspunkt det skal investeres. Bør det skje relativt raskt etter at flyktningene ankommer landet eller skal man vente å se om de drar videre til et annet land eller om de drar hjem igjen?

- Det er stor sjanse for at flyktninger blir i landet de kommer til, sa Hernes, som viser til erfaringer fra tidligere flyktningstrømmer, men også til den aktuelle flyktningstrømmen fra Ukraina.

Hernes mener Norge må forberede seg på at mange av ukrainerne vil bli boende i Norge selv når krigen i hjemlandet er over, og at myndighetene derfor må tenke på det når de tilpasser integreringsløpet.

I juni foretok forskere fra NIBR en spørreundersøkelse blant nesten 700 ukrainske flyktninger. Rapporten er laget på oppdrag fra utlendingsmyndighetene UDI og IMDi.

De blir spurt om de tror oppholdet i Norge blir langvarig og flere enn en av fire svarer at ja, de tror de blir i Norge. Ukrainerne vil delta i introduksjonsprogrammet og lære norsk og de ønsker å jobbe eller studere i Norge.

- Det utfordrer integreringspolitikken, også med tanke på hvordan inkludere dem i arbeidslivet. For skal vi ha et kortsiktig eller langsiktig perspektiv på det vi gjør? Det er en vanskelig vurdering, men vår studie indikerer at det er risikabelt å ikke investere i ukraineres fremtid i Norge, sa Hernes.

Arbeidsplassen som arena

Mange av ukrainerne som er kommet til Norge har høyere utdannelse, men spørsmålet er om de har den utdannelsen som arbeidslivet etterspør.

Dette er altså ikke noe unikt for flyktningene fra Ukraina, det er en generell utfordring for mange av de utsatte gruppene på arbeidsmarkedet.

Høgni í Stórustuvu, avdelingsleder arbeidsformidlingen Færøylene, Hans Christian Holte, direktør NAV og Maria Kindahl, AF, Sverige, i en panelsamtale som ble ledet av Marianne Marthinsen.

På den nordiske konferansen var et av spørsmålene: **Kan inkludering være løsningen på mismatchen i arbeidsmarkedet?**

Med et arbeidsliv som nær sagt skriker etter flere hoder og hender, bør mulighetene for å inkludere flere være gode, påpekte Hans Christian Holte, direktør i NAV.

I Norge var det i oktober i år 76 600 søkere til 37 300 stillinger, altså omtrentlig to søkere til hver ledig stilling.

Utfordringen er at det er en ubalanse mellom den kompetansen arbeidsgiverne etterspør, og den kompetansen arbeidssøkerne tilbyr.

-Vi må finne ut mer om hva som trengs av utdanning og kompetanse, og så må vi i større grad enn tidligere bruke arbeidsplassen som arena for læring, sa Holte.

Sammen med Maria Kindahl fra Arbetsförmedlingen i Sverige og Høgni í Stórustovu fra Arbejdsløshedsforsikringen på Færøylene, deltok Holte i en samtale om inkludering av utsatte grupper i det nordiske arbeidsmarkedet.

De nordiske kollegaene understreket betydning av å lære av hverandre.

- Alt vi har av tiltak har vi allerede stjålet av våre nordiske kollegaer, sa Høgni í Stórustovu med et glimt i øye.

Selv om forholdene er betraktelig mindre på Færøylene, er utfordringene de samme som ellers i Norden. Men i motsetning til kollegaene fra Sverige og Norge, kunne Høgni fortelle at han kjenner alle som står utenfor arbeidslivet på Færøylene.

- Det er i dag 28 personer, sa han med nok et smil og la mer alvorlig til:

- En av våre oppgaver er å bryte den sosiale isolasjonen for dem som over tid ikke lykkes i å komme i jobb.

Karen Ellemann ny generalsekreterare i NMR

Karen Ellemann blir ny generalsekreterare i Nordiska ministerrådet. Därmed blir det en tungviktare på en viktig post för det nordiska samarbetet.

NYHET

20.11.2022

TEXT: BJÖRN LINDAHL, FOTO: NORDEN.ORG

Karen Ellemann sitter idag i Folketinget som representant för Venstre. Hon har tidigare varit minister flera gånger, bland annat som social och inrikesminister, miljöminister och jämställdhetsminister. I två omgångar har hon också haft ansvaret för det nordiska samarbetet i den danska regeringen.

- Generalsekreteraren i Nordiska ministerrådet spelar en viktig roll i vår gemensamma vision om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region innan 2030. Karen Ellemann är mycket kvalificerad för det uppdraget och vi ser fram till att samarbeta med henne, säger den norska samarbetsministern Anne Beathe Tvinneim.

Norge har i år ordförandeskapet i Ministerrådet.

- Jag är mycket glad över att ha fått det förtroendet, speciellt nu när det nordiska samarbetet är mer relevant än på många år. Jag glädjer mig därför med att gå igång med uppgiften tillsammans med mina nya nordiska kollegor i Köpenhamn och resten av Norden, säger Karen Ellemann.

Karen Ellemann är utbildad till förskolelärare och har haft en rad ledarroller i privat sektor innan hon gick in i politiken. Hon har varit medlem av Folketinget sedan 2007.

Hon kommer från en känd politisk familj, hennes far var Uffe Ellemann-Jensen, som var partiledare för Venstre 1984-1998, och utrikesminister 1982-1993. Hon har också en bror, Jakob Ellemann-Jensen, som är den nuvarande partiledaren för Venstre och som valdes i september 2019.

Karen Ellemann tillträder posten som generalsekreterare i Nordiska ministerrådet den 1 januari 2023. Hon efterträder Paula Lehtomäki. Utnämningen har i år skett under något annorlunda former än tidigare, eftersom det varit en öppen ansökan där kandidater från alla de fem nordiska länderna och de tre självstyrande områdena kunde söka. Tidigare har det varit tradition för att posten cirkulerar mellan de nordiska länderna.

Resultatet blev ändå att det blev en dansk kandidat som valdes, samtidigt som det också var Danmarks tur att få posten.